

tomernu tudi še nadalje do 11. nedelje. Vsakokrat se je govorilo najprej o čednostih kmetškemu človeku najbolj potrebnih in potem prehajalo na razne predmete kmetijskega gospodarstva. Tako n. pr. 5. nedeljo bila je na vrsti konjereja, 6. nedeljo gnojenje, 7. nedeljo tudi gnojenje, 8. nedeljo vinoreja, 9. nedeljo sadjereja, 10. nedeljo drenaža in 11. nedeljo ponavljanje. Takrat so se kazale tudi različne table, na katerih so se videle različne gospodarske mašine, orodja, živali itd. Ker je ministerstvo poljedelstva obljubilo takim šolam 10 fl., da se naj razdeli med najizvrstnejše učence; je g. učitelj imenoval 10 učencev, kateri bi omenjeni denar prejeli. Učenci so pa odgovorili, da se naj za omenjenih 10 fl. kupijo različne gospodarske knjige in se naj učencem razdelé, zato, ker se bode večim veselje storilo in več gospodarskih bukvic prišlo med kmete. Tako se je tudi storilo. Naročilo se je 26. različnih knjig. To je tedaj kratek načrt nove šole v Ljutomeru. Razlagalo se je pred božjo službo od 8—10 ure. Tako se fanti brez posebne težave in stroškov naučijo veliko lepega, ako le hočejo. Dobro bi bilo, da takih predavanj nebi manjkalo v nijednej fari. V Šoštanju, kakor je „Gosp.“ poročal, se je taka šola rodila; samo ne vemo, da li živi. Ona v Radgoni, kakor se je slišalo, le životari brez zdahtnega uspeha.

**Iz Središča.** (Velika povodenj) je bila v nedeljo 4. t. m. Voda skoz naš trg tekoča je okolo  $\frac{1}{2}$  6. ure zvečer strašno narastla, vse je bilo v velikej nevarnosti. Ali hvala Bogu, da je bilo še precej svetlo. Nekteri so se uže spravili k počitku, ko jih naenkrat zdrami šumenje vode in klic ljudi. Vse je bilo po koncu, vsi so začeli pospravljati, kamor je le kdo kaj mogel: živino, zrnje, pohištvo in kaj se je le nesti dalo. V kletéh nje je bilo več, kakor za<sup>se</sup>sežen globoko, v nekaterih pa celo do oboka. Sodi, v katerih je bilo po 12 veder vina, je po koncu postavila. V 2 hramoma blizo vode je na okna notri tekla. Polje in travnike je večjidel vse poplavlila, mostove razdrila ali odnesla, celo železniški most tako poškodovala, da vlak ne more črez. Nekterim je tudi dosti gnoja iz njiv odnesla. Ti pa, kateri so bili od vode odaljeni, so nevoljo drugih marljivo gledali, namesto, da bi hitro priiskočili in kaj pomagali. Take vode ni bilo uže od leta 1786. pri nas in Bog daj, da bi je ne bilo nikoli več!

### Politični ogled.

**Astrijske dežele.** Kakor je „Slov. Gosp.“ uže lani pripovedoval, da se bo velika nemško-liberalna in ustavoverna stranka ob Bosni in Hercegovini glavo razbila, to se začenja uresničevati. Pod vodstvom dr. Herbsta je 112 poslancev bilo glasovalo proti zasedenju turških dežel. Ta mož je sestavil volilen načrt, v katerem pravi, da bodo poslanci njegove stranke podpirali le take ministre,

ki bodo zoper zasedenje Novegapazarja, za znatno zmanjšanje vojske, za odpravo ali vsaj predru-gačenje delegacij, t. j. one zbornice, v kateri edinej še se naši in ogerski poslanci o zadevah celega cesarstva posvetujejo itd. Ovi načrt je podpisalo 97 poslancev, med temi tudi dr. Forregger, dr. Duhač, Seidl, koroški Petrič, Mak, Movrič, kranjski Dežman itd. Tempa nasprotuje mnogih liberalnih poslancev, ki so pod vodstvom dr. Suessa sestavili poseben načrt, ki je bolj prijazen politiki sedanjih ministrov, posebno pa onej grofa Taafaja, ker pravi, da bodo prijazno pozdravili tudi slovanske, posebno česke, poslance, ako pridejo v novi državni zbor. Ta načrt je podpisal tudi Wildhauski Karneri, Pragwalški Hakelberg in Hraštovski Pauer. Iz tega pa sledi, da so liberalci razklani na dvoje in da bo vlada prvim pri volitvah nasprotovala in le druge podpirala. To je imenitno. Do sedaj bili so licalci in vlada večjidel edini. — Državni zbor končuje svojo 6letno delovanje z obravnavo postave o živinski kugi; postava bo ljudem jako sitna zaradi večnega nadzorovanja in ogledovanja prodanih žival in zaradi nadležnih „živinskih potnih listov“. — Solnograški deželni zbor je sklenil postaviti, naj bi se 8letno šolanje skróčilo na 6 let; cesar postave niso potrdili. — Čehove kaj sijajno obhajajo 150letnico proglašanja za svetnika svojega rojaka sv. Janeza Nepomuškega! — V mestu Weyer na gornjem Avstrijskem uči 104 otroke kot učiteljica nameščena Judinja. Otroci so vsi katoliški kristijani! Lahoni v Trstu so izvolili Angelisa za župana, cesar ga niso potrdili; zato je bil pa drug lahon izvoljen, dr. Bazzoni. Sijajno slavili so primorski Slovenci cesarjevo srebrno poroko; 6000 ljudi bilo je zbranih na travniku pod sv. Ivanom v Trstu, cesarski namestnik sam je bil zraven in Slovence pohvalil zaradi njihove udanosti do cesarja. Ogrski državni zbor se posvetuje o tem, kde bi se denarjev dobilo za popravo Tisine struge, da se nebi zopet godile nesreče, kakoršna je Szegedin uničila.

**Vnanje države.** Turški sultan mora precej srditi biti, ker je naš minister Andrassy prav malo iz njega iztrgal gledé Novegapazarja. Sedaj sme samo 4—5000 naših vojakov zasesti 3 mesta ob Limu, namreč: Pridor, Pripolje in Bielopolje, pa tudi turškim vojakom ne smemo braniti, ondí ostati. V Bosni in Hercegovini pa se ima vsak ostro kazniti, ki bi žalil čast ali imetje kakega musulmana, tudi se mora po džamijah javno za sultana moliti in iz minaretov smejo mohamedani izobešati turške zastave. O Novempazarju in še menje o Mitrovici ni govora v nagodbi. Tako kujasta je turška glava. Srbija je sklenila z Angleži in Italijani tem ugodno kupčijsko nagodbo, z Avstrijsko-Ogersko pa še ne. Pri Belemgradu bodo stavili železniški most črez Savo v Zemun. Od Belega grada naprej bo železnica tekla nad Aleksinac v Niš in od ondó čez Piroto in Sofijo, druga pa nad Vranjo v Skoplje in Solun. Bol-

garski novi knez Aleksander je sedaj pri ruskem carju v Livadiji, potem bo obiskal še našega in nemškega cesarja, italijanskega kralja in naposled sultana! Potem se poda v svojo kneževino in bo stoloval v Sofiji ali Sredecu, kder mu stavijo krasno palačo. Ruski car je sultanu poslal prijazno pismo, kar je tega naklonilo na rusko stran tako, da se je odpovedal pravici zasesti Balkan in v Rumelijo pride jegov namestnik knez Bogorides, rodom Bolgar in kristijan. Prejšnjo ime Aleko-paša, koje je imel kot sultanov uradnik, je odložil. Tako se pripravlja in utrjuje mir po krvavej turško-ruskej vojski, ki je samo Rusijo stala 1450 milijonov. Nemški Bismark je zmagal v državnem zboru in sedaj bo nemško mejo tujemu blago trdno zaprl po visokej colnini. Sv. oče, rimski papež, so imenovali 10 novih kardinalov, med temi sta olomuški nadškof Fürstenberg in koločanski nadškof Haynald, potem 16 škofov, med temi je tudi kotorski škof dr. Forlani. Angleži so z Jakub-Khanom sklenili mir po 1/2letnej malo slavnej vojski; pridobijo nekoliko zemlje ob meji. Zato pa jim preti nova vojska od paganskega kralja Birmanskega.

## Za poduk in kratek čas.

### Iz Gradea do Sarajeva.

(Dogodki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

XXI. Solnce se je bilo uže skoro za gore skrilo, le zadnji žarki so še zlatili vrhe sosednih hribov, ko se vrnem v tabor, kjer so bili vojaki-kuharji ravno sevrili menažo, ktere se mi je uže precej ljubilo. Res mi prinese sluga v kositrenej skledici juhe rekoč: gospod! take juhe še pa nijsmo imeli, kakor je ta-le. Glejte, kake mastne srage plavajo na njenem površju. To je prava župa, če človek „oči“ na njej vidi. Nate! vem da Vam bode dišala — a teh besedi še dobro izrekel nij, in že je odskočil daleč od mene, skledica pa je ležala narobe v pesku in mastne oči so zginitile v prahu. Trdnega premagovanja mi je trebalo, da mi nij ušla črez plot mojih zobi kaka žal beseda. Vendar na tihem sem djal: veš ti Janez Schörk-meier, da bi ti bil mojemu očetu tako norčarijo storil, povedali bi ti bili koj v obraz: Janez ne bodi hud! pa ti si teleznjek. Še ednega izmed mojih sosedov je ta dogodek tako iznemiril, da se je v ta-le izrek zakadil: Ko bi se bilo sedaj meni kaj takega prigodilo, jaz bi bil okornežu glavo odtrgal in mu jo v lice pognal. Druga ne bi zasluzil. Hm! rečem jaz, to bi prvič ne šlo tako lahko in drugič, kdo Vam potem prinese fažola in mesa? Vse treba preudariti in še le potem delo začeti, svetuje Efras, eden 7 grčkih modrijanov. Po obedu — zajedno večerji — šla je ura na devet — pripravim si postelj na pokritem vozu, na kterem sem še vedno bolje in varneje počival, ne-

go na hladnej, močvirnej zemlji. Bil sem uže v mižavej deželi, ko me poprosi neki tovarš, da mu odstopim svoj prostor, ker ne sme vsled bolezni, ki ga je danes napala, pod milim nebom prenočiti. Težko mi je bilo, v tako poznem času izpolniti želje prosilčeve, ali misleč, da si zdrav človek lajše poišče za svoje krepke ude primerne ležišča, nego bolehav, odstopim mu urno svoje mesto. Med tem mi v glavi zabliška misel, kaj? ko bi znovič potrkal na vrata župnikova in poprosil, da me vzeme pod streho. Vzdignem se takoj in ob 1/210. na večer korakam, v plajšč zaviti, urno črez Zeniške ulice tje na konec mesta, kder je stal farovž. Pri vsakej bajti me je pozdravil kak kodrast, mršav psiček z grdim tuljenjem, kazaje mi ostre zobe. Pred vsakim pragom ležita najmanj po dva, če ne več. Paziti moraš, da ne stopiš kteremu na rep, drugače imaš vso druhalj proti sebi, ki laja in cvili, kakor bi v prečipu tičala. Ko se tako na desno in levo tem ponočnjakom skrbno izogibljem, srečam sredi trga (čaršije) moža visoke korenjaške postave z ovco, na meh odrto na ramah in z debelo gorjačo v rokah — pravi slovanski Štempihar. Dobar večer! brate, kako se imaš, nagovorim ga krepko. Hvala Bogu! dobro. Kako ti? odvrne in vpraša zajedno. Je-li turčin, briščanin ali latin? nadaljujem vprašanje, na ktero se odreže: kaj turčin — nič turčin, jaz sem katolik. Vrlo dobro! sedaj te prosim, da me spremiš do vašega očeta župnika. In mož me je peljal z veseljem do župnijske hiše in je tamo glasno kričal, naj brzo odpró, ker je došel nek „ujak“ duhovnik, ki bi rad tukaj prenočil. Vse prileti iz koče, radovedno, kdo tako pozno nemir dela. Zahvalivši se svojemu voditelju za toliko postrežljivost, jamem se izgovarjati in oproščevati svojo nadležnost. Ali dobrosrčni župnik nij hotel besedovanja poslušati, nego me ravnim potisne v obednico, kjer je še bila miza pogrnena. Došel je namreč ravnoakar še gost iz Mostara in zato sta bila domača gospoda še na nogah, da postrežeta tujcu, kolikor le moreta in kakor le vesta in znata; vsaj je ravno pri Bošnjakih gostoljubnost doma, kakor malo pri kojem drugem narodu. Sedli smo iz nova za mizo in se živahno pogovarjali o teh in onih rečeh, za me podučljivih in zanimivih. Med tem se je še na mizo prinesla: pita (povitica), kos ljubnice ali melone, kisele murke in močnik in jaje iz brašna. Da se jeziki niso posušili, prali smo jih z ostro Neretvansko črnino. Židane volje, kakor smo bili, krillili bi še bili dalje, da bi meni ne bilo misliti na počitek in okrepčanje za prihodnji dan. Razidemo se torej vsak v svojo sobico. Preden se vležem v snažno mehko postelj, kakoršne še nijsem videl, še manj pa v njej spal, odkar sem na turški zemlji, najdem med drugimi župnikovimi knjigami, kterih je bilo lepo število in nekaj jako dobrih, imenitno delo: „Zemljopis i poviestnica Bosne, ktero je pisal Slavoljub Bošnjak (o. Franjo